

Žaloba obce proti žalovanému o náhradu škody byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobkyně se domáhá náhrady škody, kterou prý utrpěla tím, že žalovaný ve své působnosti jako správce domu, v němž svaz válečných poškozců jako nájemník provozoval biografickou koncesi, a ve své působnosti jako obchodvedoucí tohoto biografu svémocně, porušiv své povinnosti k řečenému svazu, zmařil další pořádání biografických představení, při čemž žalobkyni ušly příjmy na dávce ze zábav, které by byla jinak měla z představení, konaných při pravidelném sběhu věci. Jde tu tedy zřejmě o nepřímou škodu žalobkyně, totiž o škodu ze škůdcova jednání, které je proti osobě tímto jednáním přímo poškozené protiprávním, vzešlou třetí osobě, rozdílné od přímého poškozeného. Za nepřímou škodu ručí však škůdce jen podle zvláštního zákonného předpisu, který stanoví takovéto ručení, jak jest obšírně vyloženo v rozh. čís. 9674 sb. n. s. Není zvláštního právního předpisu, o který by žalobkyně mohla svůj nárok na náhradu tvrzené nepřímé škody opřít. Žalobkyně také neukazuje k takovému předpisu, nýbrž dovolává se jen všeobecně platných zásad o náhradě škody podle obč. zák. Ty, jak vyloženo, tu neplatí.

Čís. 10814.

Zákon ze dne 6. června 1887, čís. 72 ř. zák. o odporovatelnosti náhradních nálezů vojenských správních úřadů.

Ustanovení tohoto zákona nedoznala v poměru vojenského eráru k řidiči vojenského auta změny druhým odstavcem § 1 zákona o automobilech.

Lhostejno, že osoba, již předepsána správní cestou náhrada, nebyla v čase nálezu již v činné službě vojenské.

Vadnost a kusost náhradního nálezu podle § 2 zákona, proti němuž byl závčas podán odpor, jest bez významu pro soudní uplatňování náhrady.

Jest služební povinností vojenské osoby, by si, řídíc svěřené jí vojenské auto, počínala tak, jak jest uloženo každému řidiči auta.

Neopovězení rozepře nemá v zápětí ztrátu náhradního nároku.

(Rozh. ze dne 22. května 1931, Rv I 1012/30.)

Vojenským automobilem, řízeným žalovaným, tehdy desátníkem, byl sražen Ch. a poraněn. Ch. žaloval erár o náhradu škody. Když vysoudil spor v první a v druhé stoli, uzavřel s ním erár smír, podle něhož se zavázal vyplatiti mu 10.000 Kč, což i učinil. Zemské vojenské velitelství uložilo žalovanému podle § 3 zákona ze dne 6. června 1887, čís. 72 ř. zák., by vojenské správě nahradil oněch 10.000 Kč. Žalovaný podal

proti tomuto nálezu včas námitky. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se československý erár na žalovaném zaplacení 10.000 Kč. Žalovaný namítl proti žalobnímu nároku, že žalovaný jako vojenský řidič nepodléhá ručení podle zákona automobilového, aniž ve smyslu zákona občanského a služebních předpisů vojenských, neboť služební předpis žalovaným porušen nebyl a zákon o vojenském právním řízení z roku 1887 byl derogován zákonem č. 162/1908. Žalovaný řídil vojenský automobilový vůz jako voják při konání vojenské povinnosti a jednal přesně podle rozkazů představených a byl v trestním řízení před divisiním soudem zproštěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti života. Řízením tím vyšlo na jevo, že šetřil vši možné opatrnosti, by nehodě zabránil. K nehodě došlo zaviněním poškozeného, který si hrál na silnici s obručí, ačkoliv viděl automobil, vběhl za obručí přímo do cesty, takže žalovaný, který jel po správné straně silnice rychlostí 10—15 km a dával výstražné znamení, nemohl na krátkou vzdálenost vůz zabrzditi. Ani civilní rozsudky neprokazují zavinění žalovaného, nýbrž jen, že se žalující straně nepodařil důkaz o plném zavinění poškozeného. Žalující strana, i kdyby jí nějaký nárok proti žalované straně příslušel, nepočínala si tak, aby si svůj nárok proti žalovanému zachovala, neboť neopověděla žalované straně ve smyslu § 21 c. ř. s. rozepři, by se žalovaný mohl postihu brániti, a nevyčerpala všechny možné opravné prostředky v civilním sporu, uzavřevši po rozsudku druhé stolice bez vědomí a bez souhlasu žalované strany nevýhodný smír, neboť poškozenému dostalo se smírem bez ohledu na jeho spoluzavinění částky, na kterou si poškozený při výslechu dne 22. července 1926 škodu ocenil, tedy částky nepřiměřeně vysoké. Mimo to straně žalující nevznikla škoda, neboť vojenské auto bylo pojištěno a i bez pojištění byla by škoda uhrazena ze zvláštního fondu, který jest při ministerstvu národní obrany zřízen pro podobné případy místo pojištění soukromého. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** uznal podle žaloby. **D ů v o d y:** Ve smyslu ustanovení § 32 sb. z. předpisů J. L. L čis. 25 vojenského věstníku z r. 1887 jest žalující erár oprávněn uplatňovati náhradu škody způsobenou mu vojenskými osobami proti těmto osobám, jakž ostatně i vyplývá z ustanovení § 1295 obč. zák. K námitkám žalované strany proti žalobnímu nároku jest uvést: 1. Ustanovení § 1 odst. (2) aut. zákona čis. 162/1908 nemá v projednávaném případě místa, neboť ustanovení to upravuje jen ručební povinnost řidiče jako vojenské osoby proti poškozenému ve smyslu automobilového zákona a nelze je vztahovati na poměr mezi vlastníkem vozidla a jeho řidičem. 2. Neopovědění rozepře žalující stranou žalované straně podle § 21 c. ř. s. není v projednávaném případě opomenutím, jež bylo spojeno se ztrátou nároku proti žalovanému, neboť opovědění jest na vůli žalobce (může), není obligatorní a není — jakž tomu při ustanovení § 931 obč. zák. — ohroženo ztrátou nároku. Ostatně žalovaná strana, která v dřívějším sporu byla slyšena jako svědek a o tomto sporu měla vědomost, měla možnost a k ochraně svých práv i povinnost (každý jest povinen věnovati svým věcem náležitou péči a pozornost, § 1297 obč. zák.), by sama ve smyslu § 17 c. ř. s. při-

stoupila ke sporu jako intervenient. Neučinivši tak, nemůže s úspěchem uplatňovati ani další svou námitku, že žalující strana, spokojivši se s rozhodnutím dvou stolic, nevyčerpala v předchozím sporu všechny opravné prostředky. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Z ustanovení zákona čís. 72/1887 ve spojení s předpisy o řízení K - 1 (zejména z § 48) vyplývá, že zákon ten se vztahuje na případy, kde došlo k poškození eráru osobami ve svazku vojska. Z toho plyne, že nález může býti vydán proti osobám, jež byly ve svazku vojska alespoň v době, kdy porušením služební povinnosti přivodily událost poškozující erár. Ostatně vyplývá z nálezu o náhradě, že žalovaný je četařem v záloze. Je tedy dosud ve svazku armády, třebaže v poměru neaktivním. Odvolatel vytýká dále, že předpokladem žaloby podle § 3 zák. čís. 72/1887 jest, že vojenskému eráru byla způsobena škoda porušením služební povinnosti (§ 1 téhož zák.), že však ani v nálezu o náhradě ani v žalobě není uvedeno, kterou služební povinnost žalovaný porušil, ač to v §§ 48 a 49 předpisu K - 1 jest nařízeno. Ve skutečnosti prý se žalovaný porušení služebních povinností nedopustil. V trestním řízení byl prý právoplatně zproštěn z obžaloby a i v souzeném sporu prý potvrdili důstojníci, které tehda vezl, že žalovaný jel opatrně a podle předpisu. Ani napadený rozsudek prý neuvádí, v čem shledává porušení služební povinnosti žalovaného nebo jeho vinu na škodě eráru. Z toho, že bylo uznáno, že náhradní nárok Antonína Ch-a je proti eráru důvodem polovicí po právu, nelze prý ještě dovozovati zavinění žalovaného, zejména ano šlo o žalobu podle zákona automobilového, kde stačilo k odsouzení eráru, že se mu nepodařil důkaz vyvíňovací. Tyto vývody jsou liché. I nález o náhradě, i žalobce dovolávají se právoplatných rozsudků, jimiž bylo zjištěno, že těžký úraz Antonína Ch-a byl spoluzaviněn řidičem vojenského automobilu. V rozsudcích těch bylo zejména doličeno, že řidič jel rychlostí na místě nehody a za daných poměrů nedovolenou. Předpisy o jízdě automobily, zejména též bezpečnostní ustanovení min. nař. čís. 81/1910 platí pro všechny řidiče jízdních silostrojů, i pro řidiče automobilů vojenských. Žalovaný jednal proti předpisu § 46 nařízení a zanedbal také zvláštní odbornou opatrnost a péči uloženou řidiči ustanoveními § 1299 obč. zák. Okolnost, že byl žalovaný v řízení trestním z obžaloby zproštěn, jest nezávažna. Předpoklady zodpovědnosti trestní a civilněprávního ručení se nekryjí a soud civilní není vázán osvobozujícím rozsudkem trestního soudu. Civilněprávní zavinění žalovaného bylo v předchozím sporu náležitě zjištěno a odůvodněno. Důkaz spisy těmi byl připuštěn a proveden. Rozhodovací důvody nejsou ovšem účastné moci právní, jsou však závažné pro vysvětlení a pro posouzení rozsudečného nálezu. Zachovávání bezpečnostních předpisů při jízdě automobily a opatrnosti předepsané v § 1299 obč. zák. patří ke služebními povinnostem řidiče vojenského auta. Porušil-li žalovaný jako osoba ve svazku vojska tuto služební povinnost, přivodil tím událost, z níž vojenskému eráru vzešla škoda, čímž byly splněny předpoklady pro vydání administrativního náhradního nálezu. Nebylo nutno, by v nálezu a v žalobě bylo podrobněji uváděno, v čem spočívá

porušení služební povinnosti žalovaného, ano v nálezu i v žalobě bylo se v ohledu tom dovoláváno oněch právoplatných rozsudků. Z toho, co uvedeno, vyplývá, že jest neopodstatněna i výtku neúplnosti řízení, již odvolatel odůvodňuje tím, že prý první soud neprovedl sám důkaz o zavinění žalovaného. Mylný je také názor odvolatelův, že zákon čís. 72/1887, pokud se týče služební předpis K - 1 v poměru eráru k vojenskému šoféru byl zrušen § 1 odst. (2) autom. zák., podle něhož jsou osvobozeny od ručení jakožto řidiči vojenské osoby, které řídí jízdní silostroj u výkonu své služby. Námitku tu vyvrátil již první soud. Není důvodu, by z náhradní povinnosti i proti eráru byla zproštěna osoba vojenská, jež při řízení vojenského auta svým zaviněním a porušením služební povinnosti způsobila eráru škodu. Rovněž správně dovodil první soud nedůvodnost námitek, že erár neopověděl žalovanému dřívější rozepři podle § 21 c. ř. s. a že nevyčerpal všechny opravné prostředky proti rozsudku krajského soudu a nedal spor rozhodnouti ve třetí stolici.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatel, prováděje dovolací důvod nesprávného právního posouzení, vytýká odvolacímu soudu, že se nezabýval s jeho námitkou, že se zákon čís. 72/1887 ř. z. na souzený případ nevztahuje a že tudíž neprávem bylo žalující stranou použito ustanovení tohoto zákona na souzený případ. Tuto výtku činí dovolatel odvolacímu soudu marně. Již prvý soud se s touto námitkou zabýval a vyřešil ji v ten smysl, že ustanovení druhého odstavce § 1 zák. o aut. nelze v souzeném případě použiti, poněvadž ustanovení to upravuje jen ručební povinnost řidiče jako vojenské osoby k poškozenému, nevztahuje se však na poměr mezi vlastníkem vozidla a jeho řidičem. Tím byl projeven právní názor, že předpisů zákona o automobilech na souzený případ použiti nelze a že bylo správně použito předpisů zákona čís. 72/1887 ř. z. ve spojení s předpisy o řízení K - 1, zejména jejich ustanovení § 48, kterýžto právní názor si i odvolací soud osvojil a schvaluje i dovolací soud. Dovolatel trvá v dalším na námitce, že se předpisy zákona čís. 72/1887 ř. z. vztahují jen na osoby, které v čase náhradního nálezu jsou ještě ve vojenském svazku a to ve službě aktivní, a že se tedy na něho nevztahují, poněvadž v době, kdy náhradní nález byl vydán, již nebyl ve svazku vojenském. Také tato námitka dovolatelova došla již svého vyřízení v rozsudku odvolacího soudu, takže stačí poukázati na jeho správné důvody. Dovolatel dovozuje v dalším, že prý odvolací soud nevyvrátil jeho námitku, že ani v náhradním nálezu, ani v žalobě a zejména v rozsudku prvé stolice není uvedeno, která služební povinnost jím byla porušena, jak vyžadují §§ 48 a 49 služ. předpisů K - 1 a že v důsledku toho je náhradní nález neplatný. Ani v rozsudku II. stolice prý není zjištěno, proti které služební povinnosti dovolatel jednal. Odvolací soud prý neprávem poukazuje k tomu, že bylo právoplatnými rozsudky zjištěno, že

dovolatel úraz Antonína Ch-a spoluzavinil, vinu mohl prý vysloviti jen trestní soud, kdyby ho byl uznal vinným trestným činem, což se však nestalo. I tyto výtky jsou neopodstatněné, ježto se odvolací soud s nimi obšírně zabýval a je správně vyvrátil. Stačí proto dovolatele poukázati na důvody napadeného rozsudku a k nim jen dodati, že i vojenskému řidiči silostroje ukládá jeho povolání za služební povinnost, by si, řídě vojenské auto jemu svěřené, počínal tak, jako každý jiný řádný řidič auta. Námitka, že náhradní nález neuvádí, v čem shledává porušení služební povinnosti, a že je proto neplatný, padá již tím, že dovolatel podal proti nálezu v předepsané lhůtě námitky, čímž věc byla přenesena na pořad práva. Marně poukazuje posléze dovolatel na své námitky, že erár mu neopověděl dřívější rozepři, že nevyčerpal všechny opravné prostředky a že si tím vlastně zavinil aspoň z části škodu. Neodůvodněnost jejich vyvrátil zcela správně první soud a mohl proto odvolací soud poukázati na jeho správné důvody, které sdílí i odvolací soud.

Čís. 10815.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n.).

S hlediska § 1 čís. 17 zák. nezáleží na tom, zda nájemník může s domem nebo s bytem disponovati čili nic.

Výpověď z nájmu.

Není závady, by nebyla dána výpověď k 1. říjnu.

(Rozh. ze dne 22. května 1931, Rv I 360/31.)

Pronajímatelé dali nájemcům, manželům B-ovým, k 1. říjnu 1930 soudní výpověď z bytu v domě, podléhajícím zákonu na ochranu nájemců, odvolávajíce se na to, že žalovaní mají dům, nepodléhající ochraně nájemců (§ 1 čís. 17 zák. na ochr. náj.). K námitkách žalovaných pro-cesní soud první stolice výpověď zrušil, ježto má disposiční právo nad domem žalovaných třetí osoba. Odvolací soud ponechal výpověď v platnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle zjištění nižších soudů podléhá sporný byt ochraně nájemníků podle smlouvy o pronájmu. Zákon v § 1 čís. 17 připouští výpověď chráněnému nájemníku, který má v obci, kde jest byt, vlastní dům s dostatečným bytem, nepodléhajícím ochraně. Zákon nerozeznává, zda nájemník může s domem nebo s bytem disponovat čili nic. Není ani třeba řešiti otázku, zda zákon takovou disposiční možnost nájemníkovu předpokládá. Odvolací soud zjistil, že inž. K. žalovaným přes to, že mu přenechali disposiční právo se svým domem, může uvolniti byt v jejich domě, takže záleží jen na nich, by to chtěli a nevyužívali ochrany nájemnické bez potřeby. Účelem zákona je, by nájemník, který sám má dům, nebo